

N:o 36.

Ank. till Riksd. Kansli d. 30 April 1868, kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande skogslagstiftning.

I förenämnda afseende äro motioner väckta af Herr *Sjögard Ribbing* (N:o 107), af Herr *A. W. Wigardt* (N:o 75) och af Herr *Henrik Hansson* (N:o 68), hvilka motioner af Andra Kammaren blifvit öfverlemnade till Lag-Utskottets behandling.

Herr *Ribbing*s ifrågavarande motion innefattar två särskilda förslag, nemligen dels om förändring i nu gällande lagbestämmelser rörande ansvar för skogsåverkan, dels ock om inskränkning i enskildes dispositionsrätt öfver dem tillhörig skog.

I försträmnda afseende har Herr *Ribbing* hemställt, att Riksdagen ville för sin del besluta en lag af följande eller dermed likartad lydelse:

§ 1.

»Om någon olofligen fäller växande träd, i afsigt att sig det tillägna, å Kro-
nans eller annans mark, dertill han ej har nyttjande- eller besittningsrätt, det skall
anses och bestraffas såsom stöld eller snatteri, efter thy derom i allmänhet stad-
gadt är; och vare vid fråga om ansvar för delaktighet i brottet lag densamma.»

§ 2.

»Tager man å annans mark olofligen torf, näfver, löf, bark, vindfälle, ris, gren
eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är, böte för åverkan
två gånger värdet.»

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 7 Saml. 19 Häft.

äfvensom att Riksdagen ville förty besluta de ändringar i Byggningsbalken Kap. 10 och Strafflagen Kap. 24, som af ofvanstående förslag blefve en följd.

Såsom skäl till den sålunda föreslagna förändringen har Herr Ribbing anfört, att någon anledning till den i lagen hittills iakttagna skilnad emellan skogsåverkan och stöld ingalunda förefunnes i sakens natur, helst skogen, likaväl som andra föremål, utgjorde verklig egendom, hvars olofliga tillgripande således ej eller kunde betraktas annorlunda, än hvarje annat sådant: att det skäl, som för nämnda skilnads bibehållande kunde anföras och blifvit anfördt, endast bestode deri, att från de tider, då skogen ansågs vara af ringa eller intet värde, ett tillräckligt utbildadt medvetande om dess värde och paritet med annan egendom, och således äfven om pariteten af dess olofliga tillgrepp med det af annan egendom, skulle saknas i förening med den, såsom regel för all lagstiftning, erkända allmänna sats, att lagar äro magtlösa och derföre ej böra stiftas, hvilka äro i strid mot eller ej ega någon motsvarighet i det allmänna rättsmedvetandet: att beträffande sistnämnda, i sig tvifvelsutant fullt giltiga grundsats, dock vore att märka, dels att den gällde lagars förhållande till rättsmedvetandet, ej deras möjliga strid mot enskildes intressen, — en strid, som, om den toges med i beräkning, skulle för alltid förhindra stiftandet af lag, — dels ock att den ej rätteligen kunde eller borde tillämpas i den mening, att lagars stiftande skulle inskränkas blott till de fall, då denna åtgärd endast utgjorde en kodifikation af ett redan fullt utbildadt allmänt rättsmedvetande, utan fasthelt kunde och borde lagar äfven till tydlighet bringa, leda och utbilda ett sådant medvetande, der det i någon mån funnes: att, hvad anginge ett sådant rättsmedvetandes befintlighet hos oss i fråga om olofligt tillgrepp af skog, så kunde med allt fog påstås, att, om detta tillgrepp skedde till sådant värde, som i allmänhet är stadgadt för att olofligt tillgripande af annans egendom skall rubriceras såsom stöld, numera ingen saknade full insigt om det orätta i en sådan handling, eller derom, att han dymedelst förgriper sig mot annans egendom, särdeles när man besinnade, å ena sidan, att nämnda värde, enligt 20 Kap. 1 § Strafflagen, är 15 R:dr, och å den andra, att i de trakter, der skogen har minst värde och det ifrågavarande rättsmedvetandet alltså mest skulle saknas, timmerträd ej kan värderas högre än 2 R:dr eller derunder, och att således fällandet på annans mark af minst 8 sådana träd fordras för att det skall blifva stöld, samt slutligen: att emot den anmärkning, som likaledes blifvit gjord, att man, genom förvandling af skogsåverkan till stöld, skapade tjuftar, stode den, att man genom samma åverkans åtskiljande såsom mindre brott från stöld, ingåfve den tron, att deri låge ett mindre orätt, än i tillgrepp af annan egendom, och sålunda förvirrade rättsmedvetandet samt derigenom indirekt skapade, ej tjuftar, men skogsåverkare, på samma gång man förlamade och försvårade åtgärderna till skogars skyddande.

I frågan om inskränkning i dispositionsrätten till enskilda skogar har Herr Ribbing hufvudsakligen med åberopande af de skäl, som af en utaf Kongl. Maj:t

särskildt förordnad komité, i afgifvet underdånigt betänkande den 28 Juni 1856, blifvit anförda, föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta en lag af följande eller dermed likartadt innehåll:

§ 1.

»Den af naturen till skogsbörd egnade mark skall i allmänhet dertill bibehållas, så framt den ej till åker eller äng odlas, eller afrödjes till nödig beteshage, eller för byggnadstomt, väg, sandtäkt, grufvebrytning och andra dylika ändamål, som nödiga och nyttiga äro.»

§ 2.

»Afrödjes skogsmark å frälse- eller skattehemman eller lägenhet af egaren sjelf eller, med hans lof, af annan person för andra ändamål, än sådana, som i nästföregående § omförmälas, och sker det icke till följd af föreläggande vid laga skifte eller af annat tvång eller af olyckshändelse, vare hemmanets eller lägenhetens egare skyldig att, medelst tillräckligt antal fröträd, eller sådd af skogsfrö eller plantering, ofördröjligen draga försorg om god återväxt af sådan skog, som han för sig nyttigast finner.»

§ 3.

Mom. 1. Anser jägmästare eller kronobetjent jordegare hafva försummat hvad honom enligt nästföregående § åligger, göre anmälan derom hos Konungens Befallningshafvande, som, efter inhemtande af jordegarens förklaring samt öfverjägmästarens och tvänne sakkunnige mäns, å besigtning på stället grundade utlåtande, beslut i ämnet meddelar.

Mom. 2. Finner Konungens Befallningshafvaude försummelse hafva egt rum, blifve, dels jordegaren vid vite af tio riksdaler för hvarje tunmland obehörigen afröjd och icke i god skogsåterväxt försatt mark, förelagd att så skyndsamt och verksamt vidtaga åtgärder för befrämjande af skogsåterväxten, att denna, inom tio år från delgifvandet af Konungens Befallningshafvandes beslut, må kunna godkännas, och dels vederbörande jägmästare förständigad att iakttaga fullgörandet af Konungens Befallningshafvandes beslut, samt underlåtenhet deraf vid ofvannämnda tids utgång anmäla.

Mom. 3. Är vid den i nästföregående moment utsatta tid Konungens Befallningshafvandes beslut icke behörigen fullgjordt, för utrönande hvaraf besigtning å stället, såsom i mom. 1 säges, må kunna förordnas, blifve jordegare, i mån af försummelsens storlek, till det utsatta vitet fälld och, efter hvad Konungens Befallningshafvande lämpligt pröfvar, antingen jordegaren vid fördubbladt vite ålagd, att

sin skyldighet inom ytterligare tio år fullgöra eller ock skogsmarken, genom skogsbetjeningens försorg, men på jordegarens bekostnad, i skogsbärande skick försätt.

Mom. 4. Skall skogsmark, efter hvad i nästföregående moment säges, genom skogsbetjeningens försorg i skogsbärande skick försättas, vare jordegaren skyldig att freda marken från betning, till dess träden nått den höjd, att desamma icke mera kunna af beteskreatur skadas; och bör skogen af jordegaren begagnas i öfverensstämmelse med den hushållningsplan, vederbörande skogstjensteman låtit uppgöra samt jordegaren bevisligen tillställa, allt vid äfventyr af verksamt vite och derjente, om skogsförödelse eger rum, förnyad tillämpning af den derföre häröfvan stadgade påföljd, efter som Konungens Befallningshafvande skäligen pröfvar.»

§ 4.

»Beslut, som jemlikt föreskrifterna i mom. 2, 3 och 4 af nästföregående § meddelas, gälle äfven till esterrättelse för skogsmarkens blifvande egare; och skall beslutet i det hemman eller lägenhet, hvartill skogsmarken hörer, i laga ordning, på egarens bekostnad, intecknas.»

§ 5.

»*Mom. 1.* Finnes å hvad jord som helst sådana ställen, der skogens nedfällning skulle, i följd af särskilda förhållanden, lända till men för klimatet eller växtligheten, eller medföra fara för jord- eller bergas eller annan våda, må Konungens Befallningshafvande, sedan jordens innehafvare samt öfverjägmästaren och länets hushållningssällskap blifvit hörda, ega att, vid verksamt vite, fridlysa skogstrakten från all afverkning annorlunda än efter skogsbetjeningens bifall och anvisning.

Mom. 2. Varder sådan fridlysning, som nyss är nämnd, bruten, blifve jordens innehafvare till det utsatta vitet fälld och på hans bekostnad ny skog af skogsbetjeningen ofördröjligen uppdragen, derest fara är för jord- eller bergas eller annan dylik våda, genom plantering af träd, som äro minst 20 år gamla.»

Herr *Wigardt* har, med föranledande af förhållandena i de Norrländska länen och en inom ett af dessa län pågående rättegång, föreslagit: »att skogsåverkan, som bedrifves för afsalu, må blifva förklarad för hvad den verkliga är: *tjufnad.*»

I Herr *Henrik Hanssons* motion förmäles, hurusom för de sågverk, hvilka synnerligast inom rikets norra provinser, till stor mängd blifvit anlagda, i ändamål att i stor skala åstadkomma bräder och plankor m. m., erforderliga belopp af timmerstockar anskaffas på det sätt, att sågverksegarne, dels af hela byalag, och dels af enskilda hemmansegare, betinga sig rättigheten, att, mot ett visst öfverenskommet pris, få å deras skatteskogar hugga och sig till nytta använda ståndsogren till ett visst tumtal i genomskärning, för hvarje träd räknadt, hvilket vanligen sättes så lagt, att äfven den omogna skogen tillgripes. och bestämmes afverkningstiden olika,

varierande emellan 10 och 50 år: och att, oberäknadt den skada och förlust, som härigenom uppkommer, både för nuvarande och blifvande jordegare derigenom, att hemmanen afklädas deras bästa prydnad och beröfvas deras måhända förnämsta värde, samt att, då, efter förloppet af en långt utsträckt afverknings-tid, marken ändtligen återfaller till hemmanet, skogen är så hårdt medtagen, att egaren ofta saknar byggnadsvirke för eget behof, — den ifrågavarande industrien, på sådant sätt bedrifven, skulle inom en ej så aflägsen framtid förvandla stora landssträckor till ödemarker, i grund förstöra flera hemman, hvilkas enda värde läge i skogen, samt göra det omöjligt eller åtminstone i hög grad försvåra möjligheten, att å ett dylikt skoglöst hemman finna en anständig bergning; varande af motionären i anledning häraf föreslaget: »att det må förbjudas egare af skattehemman, att muntligen eller skriftligen uppgöra kontrakt om försäljning af afverkningsrätt å skogen för längre tid än 4 år i sender, och ej eller till mindre dimensioner, än att en stock af 15 fots längd och minst 10 decimaltums genomskärning i lilländan ur hvarje träd kan erhållas.»

Hvad nu först angår de af Herrar *Ribbing* och *Wigardt* väckta förslag, att skogsåverkan skall anses och bestraffas såsom stöld, så må härvid till en början erinras, att icke ens Herr Ribbing sjelf synes hafva ansett det tillrädligt, att den af honom åberopade grundsats, att obehörigt tillagnande af skogens alster borde anses lika med tillgrepp af annan egendom, blefve fullständigt genomförd, enär, efter förslaget, jemväl den, som å annans mark oloffigen tager torf, näfver, löf, bark, vindfälle, ris, gren eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är, skulle böta för åverkan, och Herr Wigardt har föreslagit att skogsåverkan skall anses såsom stöld allenast i det fall, att den sker för afsalu; men derjemte förekommer, att, äfven om man kunde förbise den ganska väsendtliga skilnaden emellan sådan egendom, hvarå egaren nedlagt något arbete, och det vildt växande trädet, samt den, sannolikt på en sådan skiljaktighet, grundade föreställningen hos den stora mängden af folket, om den större brottsligheten uti ett tillgrepp af den förre, än i tillagnandet af skogens naturliga, af menniskohänder dittills ovidrörda alster, skulle en förändring af brottets karakter enligt lagen ostridigt försvåra bevisningen emot den tilltalade. Det är nemligen redan nu svårt, att i åverkansmål åstadkomma så mycken bevisning, att den tilltalade kan ådömas edgång, och sällan är fullt bevis att tillgå; men om brottet skulle anses och straffas såsom stöld, skulle, enligt utbildad praxis, domaren merändels anse sig förhindrad att ålägga värjemålsed, och följdén blefve alltså den, att flertalet af åverkare gingo fria från ansvar, hvilket åter, långt ifrån att medföra minskning af ifrågavarande brott, fastheldre kunde leda till motsatsen, i följd af den större sannolikheten af straff-frihet. Dessutom kan, enligt gällande lag, ansvaret för åverkan redan nu blifva lika högt och i vissa fall högre, än för icke kvalificerad eller itererad stöld, då lagen för åverkan stadgar ända till 1,000 R:drs böter och, i svårare fall, straffarbete i till och med ett år.

Den enda och egentliga skilnaden emellan straffen för stöld och för åverkau är, att tjuften äfven skall dömas till förlust af medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid, och Utskottet vågar betvifla att en sådan påföljd vore lämplig för åverkansbrott, hvilka åtminstone ännu icke af det allmänna rättsmedvetandet stämplas såsom lika nesliga som stöld, derest ej särskilda omständigheter tillkomma, som försvåra brottets karakter, utan tvärtom, till följd af många samverkande orsaker, i allmänhet bedömas vida mildare.

Af nu angifna skäl hemställer Utskottet,

att Herrar Ribbings och Wigardts motioner i denna del må lemnas utan afseende.

Vidkommande den ifrågakämda inskränkningen i enskildes rättighet att disponera öfver dem tillhörig skog, så har denna fråga, eller den om Statens rätt att genom lag äfven ordna hushållningen med de enskilda skogarne, redan tillföre varit föremål för uppmärksamhet och behandling af såväl representationen, som andra myndigheter och korporationer. Tillsättandet af den ofvannämnda komitéen, vanligen skogskomitéen kallad, föranleddes af hvad ej mindre vid det år 1853 hållna sjetta allmänna Svenska Landbruksmötet, än ock inom representationen, vid 1853—1854 årens riksdag, förekommit i fråga om möjlighet att förebygga ödeläggelse af enskild skogsegendom, samt om Statens rättsenliga åliggande och befogenhet att vaka öfver begagnandet och behandlingen af de skogar, som tillhöra enskilde personer; och Utskottet anser sig böra här återgifva hvad ofvannämnda komité i detta ämne yttrat: Jemte antagande såsom ådagalagdt, att med landets skogar i hög grad misshushållades, samt att skogsbrist, som redan i åtskilliga delar af landet vore för hand, äfven i andra snart kunde befaras och i allmänhet för hela riket skulle, om ock först efter någon längre tids förlopp, inträffa, så fram ej skogarne blefve bättre vårdade derefter än dittills, erinrar komitéen vidare, bland annat, att till en klok statsekonomis fordringar hörde, att alla ett lands hjälpkällor tagas i anspråk för befordrande och ökande af national-rikedomen, hvilket borde ske på det sätt, som bäst öfverensstämde med hvarje tillgångs särskilda natur och beskaffenhet. Då dessa regler borde vinna tillämpning äfven i afseende på beredande och ökande af de produkter, som skogen kan lemna, blefve deraf en följd, att all sådan mark, som icke med fördel kunde odlas till frambringande af några skördar för jordbrukaren, men deremot med få undantag vore eller kunde blifva tjenlig till skogsproduktion, borde dertill användas; hvartill komme, att misshushållning med skog innebure för hvarje land en stor våda och kunde, särskildt för vårt land, medföra de största, måhända oersättliga olyckor; hvilket icke kunde förnekas af någon, som toge i allvarligt betraktande den betydelse, skogarne ega. Skogsprodukter vore nemligen oundgängliga för tillfredsställelse af de fysiska behofven och således nödvändiga i ett land som Sverige, hvarest, i anseende till dess nordliga läge och deraf följande hårda klimat, tillräcklig mängd af skogsprodukter

till bränsle och byggnadsämnen utgjorde snart sagdt första vilkoret för landets beboelighet; men härförutan hade skogen en särskild betydelse för hvarje land, såsom utgörande ett oundgängligt skyddsmedel för vegetationen; ty vetenskapen och erfarenheten hade ådagalagt, att ett lands klimat är i väsendtlig mån beroende af tillgången på skog och densamma läge, i det skogen lemna nödigt skydd mot ej mindre sommarens hetta än vinterns köld, äfvensom mot vindarnes för växtligheten förstörande inverkan, samt utöfvar ett märkbart inflytande jemväl hvad angår nederbörd och vattentillgång. Af hvad sålunda blifvit yttradt om skogarnes betydelse för ett land, såsom vilkor för dess beboelighet och odling, samt för dess innevänares uppehälle och välbefinnande, följde ock Statens rätt och befogenhet att söka befrämja skogens vård. Ehuru erkännande det rätta uti och fördelarne af den största möjliga frihet i näringarne, ansåg komitéen det likväl icke kunna vara tvifvel underkastadt, att om det sätt, hvarpå denna frihet utöfvades, skulle befinnas vådligt för samhällets bestånd eller allas väl, Staten hade både rätt och pligt att förekomma frihetens missbruk och bestämma dess utöfvande så, att den ej hotade samhällets tillvaro eller förnärmade andras rätt. Hvad skogshushållningen vidkomme, borde dessutom i betraktande tagas, att om, såsom redan blifvit antydt, skogen vore ett nödvändigt vilkor för ett lands beboelighet och odling samt för sjelfva samhällets existens, faran af skogens förödelse vore för samhällets väl och bestånd större der, i ett land såsom vårt, skogarne till hufvudsakligaste delen befunne sig i enskildes händer; och i afseende på skogshushållningen förekomme de särskilda förhållanden: att skogsmarken icke lemnade årliga eller ofta återkommande skördar: att, genom skogens fullkomliga utrotande, all återväxt af skog försenas och i vissa fall till och med göres omöjlig; hvilka, jemte flera anförda omständigheter, vore af den beskaffenhet, att skogshushållningen, mindre än någon annan näring, kunde af Staten, såsom vårdare af allas väl och målsman för efterkommande generationer, öfverlemnas åt den enskildes oinskränkta godtycke. Komiterade hyste följaktligen den åsigt, att Staten rättsenligt hade åliggande och befogenhet att vaka öfver begagnandet och behandlingen af de skogar, som tillhöra enskilda personer; dock borde Statens ingripande i den enskildes dispositionsrätt icke sträcka sig längre, än samhällets bestånd och omsorgen för allas väl ovilkorligen kräfde, samt den enskildes frihet så litet som möjligt inskränkas. Utgående från dessa åsikter har komitéen föreslagit sådana stadganden, hvarigenom den enskilde jordegarens missbruk af rättigheten till skogens begagnande skulle förekommas eller åtminstone hämmas, samt skogens nedfällning på ställen, der det kunde lända till men för klimatet eller växtligheten eller medföra annan våda, likaledes förhindras.

Vid 1862 och 1863 årens riksdag hade, i anledning af väckta motioner, sammansatta Stats-, Lag- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet föreslagit utfärdandet af en författning i enahanda rigtning; men detta förslag vann icke god-

kännande af majoriteten bland Rikets Ständer; och en af Herr Henrik Hansson då väckt motion i samma syftning, som den nu förevarande, blef jemväl afslagen.

Utskottet delar den så väl i Herr Ribbings motion som ock i ofvananmärkta komité-betänkande uttryckta åsigt, att det är Statens både rätt och pligt, att, då behovet så fordrar, vidtaga åtgärder till förekommande af förödelsen af landets skogar, så att dessa icke må begagnas på ett sätt, som kan blifva förstörande för hela eller större delar af landet, och till ohjelpig skada icke blott för den närvarande generationen, utan ock för kommande släkten. I åtskilliga andra länder har lagstiftningen tagit denna fråga om hand, och bestämda föreskrifter äro meddelade jemväl i afseende på hushållningen med enskildes skogar. Äfven i våra egna lagar återfinna vi likartade föreskrifter: sålunda innehåller 10 Kap. 8 § Byggningsbalken, "att skattebonde må nyttja sin enskilda skog till hustarf och salu, dock det så sparsamt, att skogen ej utödes och hemmanet förderfvas." Detta stadgande är väl sedermera, genom Kongl. Förordningen den 21 Februari 1789, ändradt, så att skatteman eger fri dispositionsrätt öfver sin skog; dock kvarstår uti 18 § i Kongl. Förordningen den 1 Augusti 1805 den bestämmelse, att om skatte- eller skattefrälsebonde missbrukar denna rätt, så att fara för hemmanets bestånd och förmåga att skatten utgöra kunde uppkomma, då må ränte-egaren derå laga rättelse söka; är det Kronan, då skall Konungens Befallningshafvande derå inseende hafva och, när sådana missbruk förnimmas, förordna actor att målet vid domstol åtala. Denna föreskrift lär visserligen sällan tillämpas; men den finnes emellertid och kan följaktligen göras gällande om och när det blifver behöfligt.

Det må dock medgifvas, att hvarken detta bör ske eller Staten annorledes ingripa i den enskildes hushållning förr än verkligt behof deraf uppstår, och att i hvarje fall sådant icke bör utsträckas längre, än omsorgen för allmänt väl kräfer. Frågan blir således den, om ett dylikt behof nu är för hand, och Utskottet anser anledning icke saknas, att antaga detta, ty den klagan är ganska allmän, att med skogarne misshushållas på ett högst eftertänkligt sätt: att stora skogbevuxna trakter helt och hållet blottas på träd, så att icke ens fröträd eller plantor lemnas kvar, och än mindre vidtagas åtgärder för skogens återväxt. Det är icke eller osannolikt, att de förändringar i våra klimatiska förhållanden, som särdeles under de sednare decennierna blifvit ganska märkbara, och, åtminstone i någon mån, äfven de i norra orterna ofta inträffade missväxter hafva sin orsak i dessa skogsförödelser. Om nu så är, då är det ock Statens pligt likasom dess rätt, att träd emellan med lämpliga föreskrifter; och detta har föranledt Utskottet att föreslå de stadganden, som här nedanföre omförmälas. Dessa stadganden, ehuru i samma syftning som de i Herr Ribbings motion föreslagna, äro dock i så måtto derifrån skiljaktiga, att Utskottet, i stället för att, såsom motionen innehåller, ovilkorligen förpligta den, som gjort sig skyldig till skogsförödelse, att, inom viss tid och vid vite, vidtaga åtgärd för skogens bringande i återväxt, funnit det lämpligare, att, såsom förut varit före-

föreslaget, påföljden inskränktes till ett förbud mot skogens vidare begagnande an- norledes än för husbehof, intilldess ändamålsenlig åtgärd i nämnda afseende egt rum; och det skulle således öfverlemnas åt jordens egare eller innehafvare att sjelf välja tiden härför. Utskottet har derjemte ansett krono- och skogsbetjeningens in- blandning i den enskildes hushållning i möjligaste måtto böra undvikas, och att det egentligen skulle tillkomma kommunerna sjelfva, såsom närmast intresserade i saken, att hålla hand deröfver, att skogarne icke missvårdas; och blott i det fall, att faran af skogens nedfällning vore mera allmän och direkt verkande, borde skogsbruket underkastas uppsigt af skogsbetjeningen. I öfverensstämmelse med denna åsigt och såsom en vidare fullföljd deraf har Utskottet likaledes föreslagit, att de gode män, hvilka skulle ega att, jemte vederbörande skogstjensteman, verkställa förefallande undersökningar, borde utses af landstingen.

Hvad särskildt angår Herr *Hänssons* förslag, att rättigheten till upplåtelse af afverkningsrätt till skog borde i viss mån inskränkas, har Utskottet trott det vara af vigt, att tiden för sådan afverkning, då jorden icke tillika afsöndras på sätt som särskildt är stadgadt, ej må utsträckas allt för långt, på det att åtminstone en efter- följande jordegare, som önskar att sjelf öfvertaga hushållningen med sin skog, icke må allt för länge hindras derifrån genom föregående aftal. Emot de förslag, som tillförene i enahanda syftning blifvit framställda, har visserligen gjorts den anmärk- ning, att, om än afverkningsrätten genom lag inskränktes till en viss kortare tid, vore kontrahenterna likväl deraf icke förhindrade att förnya kontraktet, och stad- gandet skulle sålunda blifva utan all verkan; men härvid bör åter erinras, att, om än afverkningens fortsättande ej kunde förekommas, så länge både jordegaren och den, till hvilken upplåtelsen skett, derom vore ense, så skulle dock, vid eganderät- tens öfvergång till annan person, denne få åtnjuta fördelen af skogens återväxt och icke, såsom förhållandet nu är, då afverkningsrätt upplåtes för en tid af till och med 50 år, vid förloppet hvaraf skogen kan vara fullkomligt afröjd, mansåldrar förflyta, innan den hunnit återväxa, så att den kan blifva till någon verklig nytta. Utskottet har dock trott, att tiden icke borde inskränkas mera än till 10 år, helst det synes öfverensstämma med både den enskildes och det allmännas fördel, att, då med upplåtelsen åsyftas ett ordnad skogsbruk, afverkningen icke må brådstörtas eller anläggningen af dyrbarare sågverk omöjliggöras. Utskottet har för öfrigt an- sett, att bestämmelsen af vissa dimensioner å den skog, som afverkas, skulle inne- fatta ett allt för långt sträckt förmynderskap öfver den enskilda hushållningen, och att en sådan för alla orter gemensam bestämmelse äfven i andra afseenden vore mindre lämplig.

Ehuru Utskottet icke tilltrott sig att åt Staten inrymma rättighet till något mera speciellt inflytande i afseende på ordnandet eller bedrifvandet af den enskildes skogshushållning, har Utskottet dock ansett det icke böra förvägras den, som önskar få sin skog ställd under allmän uppsigt, att komma i åtnjutande af en sådan för-

mån, såvida vederbörande öfverstyrelse finner hinder deremot icke möta, och Utskottet har alltså föreslagit ett stadgande i denna syftning.

Vidare och enär den afverkning, som sker till följd af skogsliqvider efter laga skifte, ofta kan medföra just den skogsförödelse, som genom nu ifrågavarande stadganden skulle förekommas, då vid dessa liqvider tillbörligt afseende icke alltid fästes på möjligheten af skogens återväxt, har Utskottet ansett föreskrift härom böra meddelas genom ett tillägg till 101 § i Skiftes-stadgan.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet värdsamt föreslå, att Riksdagen måtte

dels hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan om utfärdande af en förordning om åtgärder till förekommande af skogsförödelse, så lydande:

§ 1.

”Den af naturen till skogsbörd egnade mark skall dertill bibehållas, der den ej odlas till åker eller äng, eller afrödjes till nödig beteshage, eller för annat ändamål, som nödigt eller nyttigt är.”

§ 2.

”Varder till skogsbörd egnad mark, för annat ändamål än i § 1 sägs, af jordens egare eller innehafvare, eller, med hans lof och minne, af annan så sköflad eller förödd, att skogens återväxt omöjliggöres eller äfventyras, då ege Konungens Befallningshafvande vid verksamt vite förbjuda, att skogen tills vidare anlitas för annat än husbehof.”

§ 3.

”Kan, i följd af särskilda förhållanden, nedfällning af skog lända till men för klimatet eller växtligheten eller medföra fara för jord- eller bergras, eller annan våda, må Konungens Befallningshafvande, medelst förbud, som i § 2 sägs, fridlysa skogstrakten från all afverkning annorlunda än efter skogsbetjeningens anvisning.”

§ 4.

”Visar egare eller innehafvare af skog, hvilken enligt § 2 blifvit under förbud ställd, att han vidtagit ändamålsenliga åtgärder för skogens återväxt å den afbrukade marken, varde det stadgade förbudet af Konungens Befallningshafvande återkalladt; dock åligge egaren, eller innehafvaren af skogen, att deråt fortfarande egna den vård, som för nämnda ändamål nödig är, vid äfventyr att förbudet eljest förnyas.”

§ 5.

”Vill någon till annan upplåta afverkningsrätt till skog, utan att jorden tillika afsöndras på sätt, som i gällande förordning angående grunderna och vilkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring sägs; då må aftal om sådan afbrukningsrätt ej afslutas för längre tid än tio år. Sker annorledes, vare ogildt.”

§ 6.

”Åstundar egare af enskild skog att ställa den under allmän uppsigt, vare sådant, der Skogsstyrelsen finner hinder deremot icke möta, tillåtet, dock ej för kortare tid än tio år.

Ansökning derom, jemte förslag till skogshushållningsplan, ingifves till bemälde styrelse.

Varder enskild skog under allmän uppsigt ställd, gälle, i afseende på bevakning och skötsel af sådan skog samt tillsynen derå, i tillämpliga delar till efterrättelse hvad, i Kongl. Förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i Riket den 29 Juni 1866, om häradsallmänningar stadgadt är. Den kostnad, som sådan uppsigt medförer, skall af skogsegaren gäldas, efter ty som af Skogsstyrelsen bestämmes.”

§ 7.

”Kommunalstyrelse ege hålla uppsigt å skogens vård och skötsel inom kommunen. Finner kommunalstyrelse sådan skogsförödelse vara för hand, som i § 2 sagd är, eller hvad i § 4 stadgadt är icke behörigen iakttages, eller yppas behof af sådan inskränkning i afverkningsrätten, som i § 3 omförmäles; göre derom anmälan hos Konungens Befallningshafvande. Sker sådan anmälan, eller förekommer eljest anledning till vidtagande af åtgärd, som här föreskrifven är, då skall Konungens Befallningshafvande, sedan egaren eller innehafvaren af skogen hörd blifvit, låta genom vederbörande skogstjensteman och två gode män förhållandet på stället undersöka; och meddele derefter sitt beslut.

Kostnaden för sådan undersökning skall, då skogen, på sätt i § 2 sägs, varder under förbud ställd, gäldas af den, som finnes hafva gjort sig skyldig till skogsförödelsen, men eljest, äfvensom der tillgång hos denne saknas, af allmänna medel utgå.”

§ 8.

”De gode män, hvilka hafva, att, jemte vederbörande skogstjensteman, verkställa den i § 7 föreskrifna undersökning, utses af landstinget, till det antal för hvarje landstingsområde, som af Konungens Befallningshafvande, efter landstingets

hörande, bestämmes. I sådant afseende bör landstingsområde indelas i vissa distrikter, och skola för hvarje distrikt utses minst två gode män. Desse gode män väljas för två år; och böra vid undersökning två gode män tillstädesvara, helst de, som blifvit utsedde för det distrikt, der undersökning skall ske. Under förrättning samt resan dit och derifrån njute gode männen ersättning för underhåll och skjuts såsom för gode män vid landtmäteriförrättning är stadgad."

§ 9.

"Den, som icke åtnöjes med beslut i de mål, hvarom i §§ 2, 3 och 4 sägs, ege föra klagan i den ordning, som för fullföljd af talan i ekonomimål i allmänhet är stadgad; dock lände beslutet till efterrättelse, intill dess högre myndighet annorlunda förordnat."

§ 10.

"Finner Kongl. Maj:t undantag från hvad i denna förordning stadgad blifvit, böra för viss ort medgifvas; vill Kongl. Maj:t derom, efter vederbörande landstings hörande, särskildt förordna";

dels ock hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att, såsom tillägg till 101 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga Stadga om skiftesverket i riket af den 9 November 1866, måtte meddelas följande bestämmelse:

"Mister delegare — — lidande; dock iakttages dervid hvad till förekommande af skogsfördelning särskildt är stadgad."

Stockholm den 28 April 1868.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr *Ahlgren*: »Jemte vördsam anmälan att jag icke kan instämma i en och annan del af Utskottets motivering till framlagda förslag, angående förordning om

om åtgärder till förekommande af skogsförödelse, anser jag äfven, att då i § 1 föreskrift lemnas att, med derutinnan omförmälda undantag, den af naturen till skogsbörd egnade mark skall dertill bibehållas, ifrågavarande förslags 3 § bör helt och hållet utgå, enär, om denna § skulle komma att i en blifvande förordning bibehållas, jag befarar, att densamma allt för ofta skulle gifva anledning till betänkliga inskränkningar i nyttjanderätten till skog, helst vid det förhållande att i § 7 omförmälde skogstjensteman och gode män i allmänhet icke torde ega den vetenskapliga bildning, som erfordras för att kunna bedöma om och i hvad mån nedfällning af skog kan lända »till men för klimatet och växtligheten». Hvad särskildt angår uti § 3 upptagna stadgande, huru förhållas bör, om nedfällning af skog skulle medföra fara för jord-, bergras eller annan våda, synes mig stadgande i antydda syftning, om behof deraf göres, lämpligast böra få sin plats i Strafflagens 19 Kapitel, hvarutinnan talas om skadegörelse å egendom.

Skulle åberopade 3 § komma att ur förslaget utgå, blifver deraf en följd dels att nummerordningen å följande §§ förändras, samt dels att i § 7 uteslutes följande: »eller yppas behof af sådan inskränkning i afverkningsrätten, som i § 3 omförmäles» äfvensom att någon hänvisning till § 3 icke skall lemnas uti förslagens 9 §.

Då Riksdagen redan beslutat till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, »att Kongl. Maj:t behagade utse en komité af lämpligt antal erfarne, »sakkunnige och ojäfvige män med uppdrag till desse att, efter inhemtad noggrann »kännedom om de Norrländska skogsförhållandena i allmänhet, samt om dem, hvilka »angå Kongl. Maj:ts och Kronans samt öfriga under allmän vård och uppsigt i de »norra provinserna varande skogarne i synnerhet, och efter nogsamt öfvervägande »af alla de omständigheter, rätts- och lokalförhållanden m. m., som på skogshushållningen och deraf beroende industriell verksamhet i dessa provinser kunna hafva »inflytande, upprätta och om möjligt före nästa lagtima riksdag till Kongl. Maj:t afgifva ej mindre underdånigt fullständigt utlåtande öfver dessa och dermed i omedelbart sammanhang stående frågor, än ock förslag såväl till lämpliga lagbestämmelser som till behöfliga författningsstadganden för åstadkommande af en förbättrad och efter tidsförhållandena samt på vetenskapliga grunder ordnad skogshushållning i de Norrländska provinserna, hufvudsakligast beträffande de under allmän »vård stående, men ock i lämpliga fall vidkommande de enskildes dervarande skogar; börande derjemte särskildt utlåtande meddelas på hvad sätt, efter komiterades förmenande, Kongl. Maj:t och Kronan må kunna beredas all den inkomst, som »af dess ifrågavarande skogar skäligen må kunna förväntas»; hyser jag den åsigten, att i förslagens 10 § de Norrländska länen uttryckligen borde hafva blifvit undantagna, hvadan vördsammast hemstäles, att samma § må erhålla följande lydelse:

§ 10.

»Finner Kongl. Maj:t undantag från hvad i denna nådiga Förordning stadgadt blifvit, böra för viss ort medgifvas, vill Kongl. Maj:t derom, efter vederbörande landstings hörande, särskildt förordna, och skall, hvad angår Gefleborgs, Westernorrlands, Jemtlands, Westerbottens och Norrbottens län, denna nådiga Förordning, intilldes annorledes blifvit förordnad, icke tillämpas för nämnda län.»

af Herr *Balter Sven Ersson*, som varit från Utskottets pluralitet skiljaktig, utom i fråga om det i § 5 framlagda förslag.